

Rozhovor s Patrikom Daniškom: Zastavme diskrimináciu a vraždenie nenarodených detí

19. septembra 2020 ✚ Spoločnosť ✚ Rozhovory

Ochrancovia života požadujú zrušenie diskriminácie nenarodených detí. Na podujatí Krok za život, ktoré sa uskutočnilo vo štvrtok 17.9.2020 pred parlamentom vyzvali iniciátori akcie / Národný pochod za život, Asociácia za život a rodinu, Inštitút pre ľudské práva a rodinnú politiku, Pro-Life Action, 9 mesiacov za život, Spoločenstvo Ladislava Hanusa, Mládežky v Bratislave, Citizen Go Slovensko, Deti sv. Alžbety - Aliancia za život/ slovenských poslancov, aby podporili zákony na zlepšenie pomoci tehotným mamičkám a ich nenarodeným deťom. Zhovárali sme sa s hovorcom Národného pochodu za život Patrikom Daniškom.

Na snímke hovorca Národného pochodu za život a predseda inštitútu pre ľudské práva a rodinnú politiku Patrik Daniška počas tlačovej konferencie o Národnom pochode za život 19. septembra 2019 v Bratislave. FOTO TASR – Pavel Neubauer

Pán Daniška, podujatie Krok za život sa organizuje rok po Národnom pochode za život, ktorého sa zúčastnilo asi 50 000 ľudí. Ako sa podľa Vás vyvíja dnes situácia na Slovensku v otázke ochrany života nenarodených detí a čo chcete podujatím povedať?

V prvom rade by som rád podčiarkol dôležitý fakt. Ľudské práva nám patria preto, že sme ľudia, nie preto, akí sme ľudia. Žiadame preto, aby zákony chránili právo na život každého človeka, vrátane nenarodených detí. Mali by sme sa pozerieť na nenarodené deti rovnako ako na iné deti. Ak existuje problém, náročná situácia v rodine, snažíme sa hľadať riešenie, ktoré bude dobré pre matku aj dieťa. Robme to presne tak aj pri nenarodených deťoch, pretože vždy existuje lepšie riešenie, ako potrat.

Keď sme v roku 2015 organizovali Národný pochod za život, otvorili sme tému pomoci tehotným matkám, ktorá spája, a naozaj by nemala vadiť nikomu. Súčasne sme pre politikov pripravili 30 bodov, ako zlepšiť ochranu života, pričom sme navrhli aj mnohé menšie zmeny,

ktoré ale môžu byť politicky priechodnejšie, ako úplná ochrana života. Niektoré politické strany prevzali časť týchto bodov do svojich predvolebných programov. Dnes sa takéto návrhy objavujú v parlamente.

Na minuloročnom pochode sme zase hovorili o tom, že našim dlhodobým cieľom je rovnaká ochrana života pre všetkých ľudí, vrátane nenarodených. Aj jednotlivé čiastkové zmeny teda majú smerovať k tomuto cieľu, na ktorý nesmieme rezignovať.

V parlamente bolo v posledných rokoch predložených viacero návrhov, no žiaľ zatiaľ ani jeden neprešiel. Dnešnou akciou chceme podporiť súčasné legislatívne návrhy o ochrane života nenarodených detí v parlamente. Prichádza k snahám oslabiť návrhy, ktoré predložila pani poslankyňa Anna Záborská, preto podpora zo strany verejnosti je dôležitá. Súčasne si chceme aj pripomenúť Národné pochody za život, ktoré ukázali, že na Slovensku je množstvo ľudí, ktorým na ochrane života naozaj záleží a žiadajú, aby sa situácia zlepšila.

Pani poslankyňa Anna Záborská má nezávideniahodnú situáciu. Keď svojho času otvorila tému ochrany života nenarodených detí, na jej hlavu sa zosypala silná kritika nielen zo strany liberálnych zoskupení, ale kritizovali ju aj mnohí veriaci, ktorí jej vyčítali doslovne polovičatosť vo vyhláseniach a očakávali radikálnejší prístup.

Treba povedať, že samotné návrhy idú dobrým smerom a treba ich podporiť, aj keď je pravda, že sú to menšie zmeny. Cestu postupných krokov považujem vo všeobecnosti za legitímnu, a je na šikovnosti politikov, aby niečo presadili a aby sa súčasne pokúsili presadiť čo najviac. Ja toto vnímam ako prvý krok, po ktorom by mali nasledovať ďalšie.

Čo sa týka komunikácie, myslím, že treba vždy pamätať na to, že nám v konečnom dôsledku ide o úplné odstránenie diskriminácie nenarodených detí. Jednotlivé vyjadrenia by nemali zatvárať cestu pred prijatím väčších zmien, ktoré by mali nasledovať, a ktoré by mohli výraznejšie obmedziť potraty.

Lenže zdá sa, že už takáto miernejšia novela vzbudila vášnivé reakcie, že obmedzuje práva žien. Ako to vnímate?

My nie sme žiadni tyrani, ktorým by šlo o nejaké náhodilé obmedzovanie žien. Aj preto je potrebné vysvetľovať náš postoj spôsobom, ktorý bude dávať zmysel, že našou motiváciou je ochrana života tých najbezbrannejších – nenarodených detí, pretože ich považujeme za rovnocenných s nami narodenými. Keď je náš život chránený, mal by byť chránený aj ich život, pretože všetci ľudia si majú byť rovní. Keď hovoríme o ochrane života narodeného človeka, je normálne, že zakazujeme druhým ľuďom ho zničiť a nikto to nevníma ako zásah do svojich práv. Takto isto sa na vec treba pozeráť aj v prípade nenarodených detí.

Mohli by ste predstaviť v skrátenej forme základné aspekty, na ktoré sa zameriava súčasný návrh?

Je v ňom viacero cieľov, napríklad zlepšiť informovanosť matiek pred potratom, spresniť terminológiu na umelé ukončenie tehotenstva, zlepšiť finančnú pomoc pri narodení, hlavne handicapovaného dieťaťa, zaviesť dve lekárske správy, ak má byť potrat vykonaný zo zdravotných dôvodov, alebo predĺžiť dobu na premyslenie zo 48 na 96 hodín. Vezmite si napríklad tie dve lekárske správy, ktoré sa tak často kritizujú. Lekári nie sú neomylní, neraz posielajú rodičov na potrat s tým, že ich dieťa bude postihnuté, ale ono sa narodí úplne zdravé. To sa ale zistí len keď matka nejde na potrat. Koľko zdravých detí takto zbytočne

zomrelo, to sa už nikdy nedozvieme. Je zrejmé, že jeden lekár sa môže častejšie myliť ako dvaja, môže byť neskúsený, prehnane opatrný a radšej ženu pošle na potrat. Ak sa mylí, je tu šanca, že druhý lekár na to príde. V tak závažnej veci, ktorá rozhoduje o živote a smrti dieťaťa, by mala existovať čo najväčšia istota.

Existujú nejaké osvetové materiály, z ktorých by sa ženy dozvedeli o rizikách potratu?

Vieceré organizácie majú svoje materiály, a existujú aj špecializované webové stránky, ako je cenapotratu.sk alebo nechcenetehotenstvo.sk. V mojej organizácii už niekoľko rokov distribuujeme dva základné materiály, ktoré sú k dispozícii v mnohých gynekologických ambulanciách pre ženy, ktoré zvažujú potrat. Prvým z nich je pomerne podrobná brožúrka *Skôr ako sa rozhodnete*, ktorá je určená na to, aby ju gynekológ odovzdal matke, ak uvažuje o potrate. Sú v nej oveľa podrobnejšie informácie, ako tie, ktoré sa na základe vyhlášky odovzdávajú počas poučenia pred potratom. Okrem toho je k dispozícii aj leták *Nová žena*, ktorý je vhodný do čakárne u gynekológa, alebo akejkoľvek inej čakárne, na školy a podobne. Obsahuje v jednoduchej forme informácie v čom je umelý potrat rizikový, aj povzdušenie k rozhodnutiu dieťa prijať. Z organizácií, ktoré sa venujú tehotným mamičkám v núdzi vieme, že sa na nich nakontaktujú práve vďaka takýmto materiálom.

Obracajú sa na poradne aj ženy po potrate?

Áno, hlavne ženy po umelom potrate, ale niekedy dokonca aj po spontánnom potrate potrebujú pomoc, aby sa s tým vedeli vyrovnáť. Majú výčitky, a hľadajú uzdravenie a pomoc. V tejto oblasti sú aktívne viaceré organizácie, spomenul by som napríklad Poradňu Alexis či projekt banskobystrickej diecézy Ráchelina vinica.

Ako vnímate argument, že najlepšou prevenciou pred potratom je antikoncepcia?

Hormonálna antikoncepcia má tri účinky – zabraňuje ovulácii, zahusťuje hlien vo vajcovodoch, takže spermia nevie doplávať k vajíčku, a ak predsa dôjde k počatiu, zabráni uhniezdeniu embrya v maternici, v dôsledku čoho zomrie. Z výskumu Jamesa Trussella vieme, že asi deväť percent žien, ktoré začnú používať hormonálnu antikoncepciu, otehotnejú počas prvého roka jej užívania. U kondómu je to až osemnásť percent. Čiže v deväť percentách prípadov ročne nezafunguje ani jeden účinok antikoncepcie. V koľkých prípadoch zafunguje ten tretí, abortívny, nevieme. Antikoncepcia teda tiež spôsobuje smrť, akurát nevieme ako často.

Niekedy sa vytvára dojem, akoby čím viac antikoncepcie znamenalo tým menej potratov. Zaujímavé je, že na Slovensku už dlhšiu dobu klesá spotreba hormonálnej antikoncepcie, a to zrejme preto, že si ženy uvedomujú jej škodlivosť. Ale zároveň klesá aj počet umelých potratov. Ukazuje sa, že s poklesom spotreby antikoncepcie sa nezvyšuje počet umelých potratov v našej spoločnosti.

Feministky často hovoria, že potrat je právom ženy, a že je dôležitý pre rovnosť mužov a žien. Keďže muž nemusí byť tehotný, tak aj žena by mala mať právo nebyť tehotná, ak nechce.

Na toto pekne reagovala moja kolegyňa Martinka Bednáriková, ktorá povedala, že ju ako ženu uráža, keď niekto označuje umelé potraty za ženské práva, lebo tým vlastne zneužíva ženy na presadzovanie nespravodlivosti voči nenarodeným deťom. Ani ženy a ani muži nemajú absolútne žiadne právo zabíjať iných ľudí.

Ani argumentácia že žena má právo „rozhodovať o svojom tele“ nijako nemôže obhájiť potrat. Dieťa sa síce nachádza v tele matky, ale nie je telom matky. Je to iný človek. Ak by to bola pravda a bolo telom matky, potom žena by mala dve hlavy, štyri ruky a nohy, dve srdcia, dvojce pľúc, dva mozgy a dokonca v mnohých prípadoch aj dva rozdielne pohlavné orgány. Každému je zrejmá logická neudržateľnosť takejto predstavy.

Vnímate tému ochrany života ako náboženskú tému?

Myslím si, že človek vôbec nemusí byť veriaci, aby uznal, že právo na život patrí každému, vrátane nenarodených detí. Veriaci však majú istú výhodu. Cirkev je nadčasová inštitúcia, ktorá má k dispozícii stáročia skúseností a vyznáva zásady a princípy, ktoré sa nemenia zo dňa na deň. Je teda odolná voči rôznym ideológiám, ktoré sú populárne v tej-ktorej dobe. Bežný človek je silno formovaný kultúrou a médiami, ktoré pretláčajú práve liberálny svetonázor. No veriaci človek sa vie oprieť aj o učenie Cirkvi, a vďaka tomu je schopnejší plávať proti prúdu a odolávať ideológiám.

Majú Vami prezentované aktivity aj ekumenický charakter?

Samozrejme spolupracujeme aj s inými Cirkvami. Katolícka Cirkev je na Slovensku najväčšia a má aj najväčšie kapacity, takže prirodzene je v téme ochrany života asi aj najviac aktívna. No téma ochrany života je blízka aj iným cirkvám. Je veľmi sympatické, že sa v posledných rokoch už dva krát stretli predstavitelia kresťanských cirkví pôsobiacich na Slovensku a prijali spoločné vyhlásenia, v ktorých odmietli Istanbulský dohovor a gender ideológiu. Ideologické tlaky sekulárneho sveta spájajú kresťanov, je to taký prirodzený a spontánny ekumenizmus.

A na záver, aký je Váš tip, podarí sa novelu pani Záborskej presadiť?

Želám si to, ale je to otvorené. Zdá sa, že časť poslancov, ktorí podporili zákon v prvom čítaní, sú zneistení a nevie sa ešte, ako zahlasujú. Je tu tiež riziko ešte väčšieho zmiernenia zákona, čomu by bolo dobré sa vyhnúť. Aj tu sa ukazuje, aké dôležité je, aby boli ľudia aktívni, hlásili sa k ochrane života a vplývali tak na celú spoločnosť, aj celkom konkrétnych politikov, ktorých postoj nie je stabilný.

Ďakujeme za rozhovor! Pýtal sa Branislav Krasnovský.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/rozhovor-s-patrikom-daniskom-zastavme-diskriminaciu-a-vrazdenie-nenarodenych-deti/>